

Ynninkulmalta

Panu

Tuoklokuvia Ynninkulmalta on nimenä vihkosella, jonka pari vuotta sitten julkaisi Ynninkulmaksi nimitetylle tontille rakentanut hotellikonserni. Kiinnostava vihkonen, kanssa Ferd. v. Wrightin **so** kaunis idylli "Kuutamönäkymä Oulusta". 1867, jonka osto taidemuseoomme herätti vilkkaan keskustelun. Siinä vanhin kuva puutalosta, joka tänäkin päivänä kohoaa paikallaan korkean kivijalkansa ja sen alla olevien historiallisten kellareittensa päällä.

Vihkosen on kirjoittanut Ainolan museon rakennustutkija **Pasi Kovalainen**, vaikka kustantaja ei ole hänen nimeään kirjaseen kelpuuttanutkaan. Koska Pasi talvella esitelmöikin aiheesta, palaan asiaan. Kiinnostava palanen Oulun vanhinta rakennushistoriaa.

Kuvaus päättyy vanhan puutalon viimeisiin omistajiin ennen Ynniä—NMKY:tä, joka osti talon tontteineen 1947, kun sotapommituksessa 1944 oli menettänyt silloiset vanhat talonsa kirkon toiselta puolelta. NMKY osti talon J.G. ja Gustava Snellmanin perikunnalta. Snellmanit puolestaan olivat ostaneet nuorelta Hemming Emanuel eli Manne Åströmiltä 1905.

Vihkonen ei sano suoraan, että Manne olisi asunut talossa, mutta kun viimeisenä kuvana on Åströmien perhepotretti, lukija päättää näin. Siitähän syntyi haloo: vanhimmatkaan eivät sellaista muista, ei kuulu muistaneen oikea Åström-kään. Niinpä kysyin asian perään, kun Pasi K. talvella oli lopettanut elävän esitelmänsä. Pasi luki minulle heti vuosiluvut: 1900—1905. Piti alkaa uskoa.

Parin päivän kuluttua minua muisti kirjeellä keskustelun kuullut virastopäällikkö evp. **Heikki Suitala**. Hän-pä olikin takitilleen selvittänyt talon ostot ja myynnit vuosisatamie ensimmäisinä

vuosina. Myyjä 6.7.1900 oli sahanomistaja John Norblad ja vaimonsa Elin, Kajaani, kauppahinta 40 000 mk. Åström sai luvan muuttaa taloon 1.11.1900.

Epäilin yhä. Mahtoiko muuttaa? Manne oli poikamies ja matkusti s.v. Berliiniin kieltä oppimaan, kertoo sukukirja Släkten Åström. Mannen isän K.R. Åströmin perustamasta nahkatehtaasta oli 1897 muodostettu osakeyhtiö, jonka ensin johtokuntaan ja 1898 toimitusjohtajaksi oli tullut poika Emanuel. Sitä ennen v. 1876 syntynyt Manne, ensin erilaisia kouluja käytyään, oli opiskellut sekä Moskovassa että Lontoossa.

Suitiala löysi merkinnän, että Mannen perhe on merkitty henkikirjoihin tälle tontille 1901—1906. Siihen asti tehtailijamme oli asunut Koskenniskassa eli Dammissa-ressa. Sukukirjan mukaan hän lopetti Berliinissä 1901. Toukokuun 3:ntena 1902 hän vietti Tukholmassa häitään ruotsalaisen Hilda Harriet Smithin kanssa. Se oli samalla morsiamen 20-vuotissyntymäpäivä. Kai he sit-

ten matkustivat Ouluun ja uuteen vanhaan taloonsa!

Kyllä! Kovalainen, tarkka tutkija, kertoi lisätietoina, että 1901 asuivat Kirkkok. 3:ssa veljekset H.Em. ja Emil Åström ja lisäksi venäläinen Pabeitsch ja kotiapulaiset Hilma Hietala ja Brita Kaakinen; 1902 H. Emanuel ja palvelusväkeä Antti Kärkkäinen, Gerhard Perälä, Josefina Salminen ja Marja Zwiiek; 1903 on kirjoilla myös rouva Hilda Åström (puhuttelunimi Harriet), palvelusväkeä Larisa Immonen ja Maria Viikki. V. 1904 pariskunnalla on jo tytär ja palveluksessaan Larisan lisäksi Beatha Koskela ja uudelleen Antti Kärkkäinen. Viimeisenä vuonna 1905 tyttäriä oli kaksi ja palvelusväkeä Katri Örn.

Talo tarvitsi kivijalkansa ja herrasväki apulaisensa!

1905 Manne perusti serkkunsa Einar Åströmin kanssa nahkatukkuliikkeen Åström & Åström. Samana vuonna hänestä tuli Ruotsin varakonsuli. 18.10.1905 Harriet ja H. Em. Åström möivät Kirkkokatu 3:en em. Snellmaneille 55 000 mk:illa. Kauppakirjasta Suitiala pöimi mainin-

nan "Ostaja saa kartanon ja siinä olevat sähkövalo- sekä soittojohtoon haltuunsa . . . 1.6.1906." Oli kai kysymys telefuunista . . .!

V. 1907 Manne muutti Pietariin, jonne perusti oman agentuurin. Samalla hän edusti "Bröder Åström AB:tä". 1.4.1912 H. E. Åström valittiin uudelleen perintöfirman toimitusjohtajaksi Ouluun. Nyt hän asettui asumaan Rauhalaan, joka oli rakennettu hänen äitipuolelleen, kunnallisneuvoksetar Clementine Å:lle. 1920 Mannesta tuli kauppaneuvos. Hän kuoli Rauhalassa 1937.

Tässä se Åströmien perhekuva puhutellusta vihkosesta, ehkä n. 1915, Brita, Pietarissa syntynyt kuopus, siis nelivuotias! Sisarusset vasemmalta: Gunvor, s. 1904, Märtha, 1903, ja Carl (Kalle), 1908. Kuulinkin 1911 syntyneen Brita Åström-Lagerbohm, historiaa tovin ihmeteltyään, todeneen, että tähän kaikki tapahtui ennen kuin hän oli edes tutustunut isäänsä!

